

Harc a szegedi egyetemért

DÉLMAGYARORSZÁG
CSÜTÖRTÖK, 1940. szeptember 5

Kolozsvár dicsőséges hazatérésével kapcsolatos egyetemi problémákról nyilatkozott a kultuszminiszter ur s kijelentette, hogy »a m. kir. Ferenc József-tudományegyetem Kolozsvár városának a Magyar Szent Korona közösségébe történő visszatérése után természetesen Kolozsvárt fogja működését tovább folytatni, ahonnan 21 év előtt kénytelen volt Csonkamagyarországba menekülni. Remélem, hogy még ez év őszén megkezdjük a tanítást az egyetemen. A kultuszminiszter ur kijelentette azt is, hogy a többi egyetem jövődjéről sorsa érdekében mindenben megtehető megoldást talált s teljesen felesleges minden helyi érdekű kapacitáció és kombináció.

Egyek vagyunk a boldog ujjongásban, hogy Kolozsvár visszatér a magyar Szent Korona közösségébe s hogy a kiüldözött kolozsvári egyetem visszatérhet ősi otthonába. Nem lehet helyi érdekű fájdalom, nem lehet vicinális veszteség, ami lohasztana a magyar szívekben kigyulladt öröm lángjainak boldog lobogását. Kolozsvár magyar egyetem nélkül csonkaváros lehetne csak s törést szenvedne az a kulturális és történelmi jogfolytonosság, ami az elvesző és hazatérő Kolozsvár s a Szent Korona közössége között örök szimbólumként is kell, hogy megmaradjon. Amde...

Amde, nekünk nem is az fáj, ami a kultuszminiszter ur nyilatkozatában benne van, nekünk az fáj, ami abból hiányzik. A kultuszminiszter ur nyilatkozata szerint a többi egyetem jövődjéről sorsára megfelelő megoldást talált. Aki azonban ismeri a szegedi egyetemnek s nemcsak a Szegeden menedéket talált kolozsvári egyetemnek történetét, aki tudja, mit vállalt ez a város s ennek a városnak polgársága, aki gondolt arra, hogy a ma élő nemzedék unokáinak álmát is nyugtalanítani fogják még azok a terhek, melyeket az elődöknek a szegedi egyetemért kellett vállalniok és viselniok s aki ezeken túl nem téveszti el szem elől a szegedi egyetem kulturálisát, amiről annyi nemesen zengő szó patakzott az elmúlt 21 év a'att, annak tudnia és éreznie kell, hogy ebben a vonatkozásban

a szegedi egyetem nem egy a többi egyetem közül, hanem a szegedi egyetem,

melyet kell, hogy megvédjen integritásában az a mérhetetlen áldozat, amit érte hozni kellett s az a kulturális, mely az alföldi gondolat szolgálatára terén vár rá.

Ennek a városnak fölmérhetetlen áldozatot kellett hozni azért, mert Kolozsvár elveszett s most mérhetetlen áldozatot kelljen hoznia azért, mert Kolozsvár hazatér?

Akár gyász, akár öröm, ez a város csak áldozton, vérezen s rakja magára a soha nem könyvnyúló súlyok terheit? Előkelő katedrák hűvös magaslatairól mennyi elismerő szó hangzott el az egyetem és a város összeforrottságáról s arról a hivatásról, ami ebben a városban a szegedi egyetemre vár. S most fájdalmasan kell látnia a város polgárságának, hogy milyen agnosz hamarsággal rángatják meg az indulásra hívó csengetyűt azok is, akik — mikor, hő lelkük máshová nem fordulhatott — nem fogytak ki a siradás és tiradás szavakból az egyetem szegedi hivatásának és szegedi feladatainak kijelölésében.

A szegedi polgár nem nyugodhatik meg abban, hogy amit súlyos áldozataival örök időkre meg akart szerezni magának, az csak menedéket keresen és találjon nála. Ez a város áldozott azért, hogy a kolozsvári egyetem hajléktalan ne maradjon, de

áldozott azért is, hogy Szeged városnak egyeteme legyen

s ha most fájdalommal szegélyezett örömmel köszönhetjük is Kolozsvár hazatérését s ha a kolozsvári egyetemnek nincs is szüksége tovább a szegedi menedékre, ennek a városnak az egyetemhez való joga semmivel sem esorbult s nem erőtlenedtek meg semmivel azok a jogcímek, melyek

nemzedékeken keresztül harcoltak a szegedi egyetemért.

A kultuszminiszter új tervét, elhatározását nem ismerjük. Halljuk emlegetni, hogy egy-egy fakultást kell majd »leadni« a szegedi és pécsi egyetemnek

s a szegedi egyetem a jogi fakultásával fog megcsónkulni,

Ha az ország csonkulásával megcsónkulnak az intézmények is, azt meg lehet érteni, mert mindenkinek részt kell venni az áldozatokban. De azt nem lehet megérteni, hogy

akkor csonkítsuk meg a magyar kultúra intézményeit, amikor gyarapszik az ország

s messze keletre tolnak ki a trianoni határok. Szegednek szenvednie kellett, amikor csonkult az ország s szenvednie kell most is, amikor harmadfél millió lélek tér vissza a nemzeti közösségbe? Ha kilenc millió lakosnak négy teljes egyeteme volt, akkor a most hazatérő harmadfél millió lélek a többi sérelme nélkül nem juthat teljes egyetemhez? S ha már a szegedi egyetemet a vidéki egyetemek sorában tudják csak számon tartani függetlenül minden előzménytől és minden áldozattól s ha már a szegedi egyetemnek meg kell válnia egyik fakultásától,

miért a szegedi egyetemet itélik a leg-súlyosabb veszteségre,

hogy a jogi kartól akarják megfosztani, amelyik a legtöbb hallgatót s a legnépesebb tanári kart adta és adja az egyetemnek és a városnak? Ha már amputálni kell a szegedi egyetemet, miért nem a természettudományi fakultást vezénylik el s miért nem gondolnak arra, hogy a teológiai fakultás felállításával ezt a veszteséget is némiképpen pótolni lehetne, hiszen a szegedi jezsuita hittudományi főiskola felállításának megkönnyítésére a teológiai fakultás megszervezését is s nem volna olyan bántó, nem fájna annyira a hálátlanság, ha mégis ily módon kiegészülne a szegedi egyetem.

A városnak nincs irásbafoglalt szerződése, mely számára biztosítaná egyeteme teljességét és fennállását s ha volna is, a törvényhozás elhatározásával szemben jogcímként hivatkozni rá nem lehetne. De van morális kötelem, van az áldozat elfogadásának etikai kötelezettsége s csak ebben bízhatunk már, amikor megkonditjuk a harangot a szegedi egyetemért meginduló harc elé. Azt mondja a miniszter ur, hogy felesleges minden helyi és személyi érdekű kapacitáció. Mi azonban azt hisszük, hogy

Szeged harca az egyetemért sokkal több, mint helyi érdekű kapacitáció.

Ha ezt a kérdést a magyar kultúra kérdésének s ennek jelentőségét országos jelentőségűnek ismerték el akkor, amikor a kormány Szegedtől az áldozatot kérte, akkor ne lásson senki helyi érdekű kapacitációt abban, amikor ez a város ragaszkodik ahhoz, amiért véres áldozatot hozott nehéz időkben, nehéz viszonyok között.

S itt az ideje annak, hogy a város megmozduljon. Törvényhatóság és társadalom, egyének és közületek fogjanak össze, mindenki sokat veszít, ha a város elveszti egyetemét, vagy ha a teljessé soha nem vált egyeteme megcsónkul. Bagatell ügyekkel ez a város nem szaladgálhatott a miniszterelnök-képviselőjéhez, aki a történelembe építette bele a maga miniszterelnöki programját. De ez az ügy méltó ahhoz, hogy a nemzetgyara-

pitó miniszterelnök-képviselőjéhez apelláljon a város a kultuszminiszter ur elvégzésével szemben. Ne takarja senki a maga kényelmét abba s kifogásba, hogy a kultuszminiszter ur elgondolása még nem is ismeretes. Amikor az ismeretes lesz, akkor már nem lesz idő a város nagy harcát megszervezni s akkor már sokkal több erő fogja védeni a javaslatot, mint amennyi most még a tervek mögött állhat.

Mozduljon meg a város

s mutasson legalább annyi erőt, mint amennyit áldozni tudott, amikor áldozata nélkül hontalan maradt volna a nagymultú kolozsvári egyetem s talán katedra nélkül maradtak volna azok a professzor urak is, akik most nem tudják kezük levenni az indulást jelentő csengő zsinórjáról.

Amíg egyetemépítési-jogakadémiákat sikerrel védhetnek még a kultuszminiszter ur által perhorreszkált helyi kapacitások, addig ne csonkulhasson meg a szegedi egyetem.

Van megoldás, ami kibékíti a mult jussával a jövő követeléseit anélkül, hogy elvegyék azt, ami van s a pusztulásnak vessék ki ennek a városnak hivatását és erejét. Az ország ne csak ünnepelje a szegedi szellem kiröpítő fészket, legyen hálás is ennek a városnak s ne csufolja meg az érte hozott áldozatok nagyságát és sokaságát. S e város ma élő nemzedéke gondolja meg, hogy felelősséggel tartozik mindenért, amit kezébe adott a sors, bármit követelt is érte fizetségül. Most harcolni, küzdeni, dolgozni kell a szegedi egyetemért s ebben a harcban találkozzunk össze mindannyian, akik nem vendégek vagyunk ebben a városban, hanem itt élünk, dolgozunk és itt roskadunk össze a szegedi földön a szegedi földért vívott örök harcunkban.

Pénteken utazik Budapestre a polgármester az egyetem ügyében

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi egyetem nagyfotosságú ügyében kérdést intéztünk szerdán délelőtt Pálffy József dr polgármesterhez. A polgármester mindenekelőtt kijelentette, hogy a város természetesen mindent megtesz annak érdekében, hogy Szegeden egyetem legyen a jövőben is. A polgármester pénteken délután Buda-

H. G. WELLS
világhírű páratlanul izgalmas regénye a láthatatlanság titokzatos szérumáról

A láthatatlan ember

Visszatér

Titokzatos, izgalmas, különös történet
A kérdés: mi az ellenszérum, amely ismét láthatóvá teszi az eltűntet.

A főszerepben: VINCENT PRICE
Rendezte: JOE MAY

MA PREMIER!
5, 7, 9

Széchenyi Mozi

KORZÓBAN
Ma utoljára az őszi szezon első magyar vigjátéka

Zavaros éjszaka

TOLNAY KLÁRI, PATAKY JENŐ
RAJNAY, BILICSY, MAKLÁRY, GÓZON

Belvárosi Mozi
csütörtök, péntek

Fehérvári huszárok

Az eredeti operett után írta Babai J.
Főszereplők: EGRY Mária, PAGER, KABOS.

Szombat: HARRY BAUR grandiózús alakításával Puskin „Postamester”-ének filmváltozatában

V á g y a k o z á s - b a n